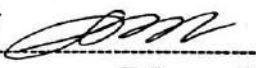

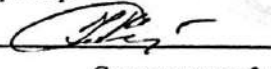

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
Средняя общеобразовательная школа № 2 г.Алагир

РАССМОТРЕНО Руководитель ШМО Габолоева Ж.М. Протокол № 1 от «29» 08 2024 г.	СОГЛАСОВАНО Заместитель директора по УВР Кочиева Т.Х. «30» 08 2024 г.	УТВЕРЖДЕНО Директор Сидомонидзе Ф.Н. Приказ № 102 от «30» 08 2024 г.
--	--	---

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной (осетинский) язык»
для 9 класса основного общего образования

Учитель **Фардинова Клара Хасановна**

г.Алагир 2024

КУСÆН ПРОГРАММАЕ ИРОН ÆВЗАГÆЙ 9-ÆМ КЪЛАСÆН

Кусæн программæ арæзт у Республикæ Цæгат Ирыстон-Аланийы ахуырад æмæ наукайы Министрады уынаффæмæ гæсгæ фидаргонд программæйы бындурыл (Ирон æвзаджы программæ 1-11 кълæстæн. – Дзæуджыхъæу: СЕМ, 2014. – 76 ф.).

Сахæтты нымæц лæвæрд цæуы, 9-æм къласы 2016-2017 азы Республикон Базисон пълан куыд амоны (къуыри 1,5 сахаты ирон æвзагæй), уымæ гæсгæ.

Кусæн программæ аразгæйæ, хъусдард цыд универсалон ахуырадон архæйдтыты иумæйаг программæмæ (ФПАС), мадæлон æвзаджы урокты съл куыд кусын хъæуы, уыцы амынддзинæдтæм.

№	ны-маец	Урочы темæ	сах.	Ахуыры фæстиуджытæ (ФПАС-мæ гæсгæ)			Ахуырадон архæйдтытæ
				Предметон	Универсалон ахуырадон архæйдтытæ	Удгоймагон	
1.		«Нал у сæрд йæ сæрæн – Бурниз ыл фæзынд» (Къадзаты С.).	1	Ныхасы рæзтыл бакусын. Ирон æвзаджы орфографон æмæ пунктуацион æгъдауттæ бафидар кæнын.	Коммуникативон: ныхасмæ хъусын, æмбарын æй; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. Базонæн: æвзаджы æмбарынадтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Мадæлон æвзаджы ахадьндзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Беседæ, индивидуалон бафарст; фронталон бафарст; нывмæ гæсгæ куыстытæ, тексты анализ; сфæлдыстадон куыст.
2.		Синтаксисы тыххæй рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын	3сах.	Зæрдыл æрлæууын кæнын синтаксисы æмбарынадтæ; æвзаджы иуæгтæ кæрæдзиуыл барын, анализ сæ кæнын зонын	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: хи хъуыдытæ раггом кæнынæн хъæугæ дзырдтæ ссарын. Базонæн: хи ныхас раст рацаразын, проблемæ раст сбæрæг кæнын.	Мадæлон æвзаджы ахадьндзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст
3.		Дзырдбаст. Хуымæтæг хъуыдыйад. Хъуыдыйады уæнгтæ.	1	Зæрдыл æрлæууын кæнын дзырдбаст æмæ хъуыдыйады хицæндзинадтæ, дзырдбаст æмæ хъуыдыйад аразыны мадзæлттæ	Коммуникативон: хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын. Базонæн: хи архæйдтыты рефлeksi; хи хъуыдытæ (зонындзинадтæ) логикон æгъдауæй равæрын.	Мадæлон æвзаджы ахадьндзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ. Къордты куыст, индивидуалон куыст

4.		Хъуыдыйæдтæ сидентимæ, бавæргæ дзырдтæ æмæ æвастхæртимæ. Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ. Бæттæгтæ хъуыдыйады æмхуызон уæнгтимæ.	2	Зæрдыл æрлæууын кæнын синтаксисон æмбарындтæ: сидæн, бавæргæ конструкитæ, æмхуызон уæнгтæ.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Маделон æвзаджы ахадындианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Тексты пунктуацион анализ. Хъуыдыйæдтæ æмхуызон уæнгтимæ аразыныл куыст. Диалогон ныхасы рæзтыл куыст
5.		Вазыгджын хъуыдыйады æмбарынад.	1	Æрдзурын вазыгджын хъуыдыйады хицæндзинадыл; æвзаджы иуæгтæ кæрæдзиуыл барын, анализ сæ кæнын зонын	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Маделон æвзаджы ахадындианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Текстимæ куыст: тексты анализ, текст рацаразыныл куыст æмæ а.д., алыхуызон жанрты æмæ функционалон хуызты тексттæ аразын;
6.		Бæттæгджын вазыгджын хъуыдыйæдтæ. Бабæгтæвазыгджын хъуыдыйад. Йæ хицæндзинадтæ.	(3 сах.) 1	Равзарын бæттæгджын вазыгджын хъуыдыйады хицæндзинадтæ.	Коммуникативон: хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын. Базонæн: хи архæйдтыты рефлeksi; хи хъуыдытæ (зонындинæдтæ) логикон æгъдауæй равæрын.	Маделон æвзаджы ахадындианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст
7.		Бабæгтæвазыгджын хъуыдыйæдтæ иугæнæг, ныхмæвæрды æмæ дихон бæттæгтимæ. Æрхæцæн нысæнтгæ бабæгтæвазыгджын хъуыдыйæдты.	2	Равзарын бæттæгджын вазыгджын хъуыдыйады хицæндзинадтæ.	Коммуникативон: хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын. Базонæн: хи архæйдтыты рефлeksi; хи хъуыдытæ (зонындинæдтæ) логикон æгъдауæй равæрын.		Хъуыдыйады æвæрст. Сфæлдыстадон куыстытæ. Диалогон ныхасы рæзтыл куыст. Тексты пунктуацион анализ.
7.		Текстмæ хæстæг (бæлвырд) изложени.	1	Ныхасы рæзтыл бакусын. Ирон æвзаджы орфографион æмæ пунктуацион æгъдауттæ бафидар кæнын.	Коммуникативон: ныхасмæ хъусын, æмбарын ай; хи хъуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ	Маделон æвзаджы ахадындианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст

					рахицæн кæнын. Базонæн: æвзаджы æмбарынаедтæ зæрдыл æрлæууын кæнын		
8.		Домгæвазыгджы н хуыдыйад. Сæйраг æмæ уæлæмхæст хæйттæ.	10 сах.	Равзарын домгæвазыгджын хуыдыйæдты хуызтæ æмæ сæ арæст.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Мадæлон æвзаджы ахадьндзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Синтаксисон æвзæрстытæ; домгæвазыгджы н хуыдыйад, иртæстгонд уæнгтæ кæм уа, ахæм синонимон хуымæтæг хуыдыйадаы ивын.
9.		Бæттæгтæ æмæ бæттæг дзырдтæ домгæвазыгджы н хуыдыйæдты.	1	Дзырды хæйттæ зæрдыл æрлæууын кæнын; дзырд æвзарын куыд зонынц, уый сбæрæг кæнын	Коммуникативон: ныхасмæ хъусын, æмбарын æй; хи хуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. Базонæн: æвзаджы æмбарынаедтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Ирон лексикайы хъæздьгдзинад æнкъарын	Дзырдарæзтон æвзæрстытæ, ног дзырдтæ аразыныл куыст
10.		Уæлæмхæст хайы бынат домгæвазыгджы н хуыдыйады.	1	Равзарын вазыгджын хуыдыйæдты хуызтæ æмæ арæст.	Коммуникативон: ныхасмæ хъусын, æмбарын æй; хи хуыдытæ æргом кæнын ныхасы нысан æмæ уавæрмæ гæсгæ. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæугæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. Базонæн: æвзаджы æмбарынаедтæ зæрдыл æрлæууын кæнын	Æвзаджы иуæгтæ анализ æмæ синтез кæнынмæ тырнын	Рацыд æрмæджы фæдыл беседа; индивидуалон бафарст; фронталон бафарст. Къордты куыст, индивидуалон куыст
11.		Контролон диктант	1	Ирон æвзаджы орфографон æмæ пунктуацион æгъдæуттæ бафидар кæнын.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Мадæлон æвзаджы ахадьндзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Фысгæ куыст. Синтаксисон æвзæрстытæ.
12.		Уæлæмхæст хæйтты хуызтæ. Æмбарынгæнæн уæлæмхæст хай. Бæрæггæнæны уæлæмхæст хай.	1	Равзарын вазыгджын хуыдыйæдты хуызтæ æмæ арæст.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын	Мадæлон æвзаджы ахадьндзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст

					Базонаен: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын		
13.		Фадатон уæлæмхæст хæйттæ. Бынаты уæлæмхæст хай. Афоны уæлæмхæст хай.	1	Равзарын вазыгджын хуыдыйæдты хуызтæ æмæ арæзт.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонаен: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Маделон æвзаджы ахадындианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Хуыдыйады æвзæрст. Сфæлдыстадон куыстытæ Диалогон ныхасы рæзтыл куыст
14.		Сочинени-тæрхон «Цæстмæхъус ныхас фыдбылыз хæссы» (Къ.).	1	Ныхасы рæзтыл бакусын. Ирон æвзаджы орфографон æмæ пунктуацион æгъдæуттæ бафидар кæнын.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонаен: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Маделон æвзаджы ахадындианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст
15.		Архайды хуызы уæлæмхæст хай. Æфоны уæлæмхæст хай.	1	Равзарын вазыгджын хуыдыйæдты хуызтæ æмæ арæзт.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонаен: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Маделон æвзаджы ахадындианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Хуыдыйады æвзæрст. Сфæлдыстадон куыстытæ. Къордты куыст, индивидуалон куыст
16.		Нысаны уæлæмхæст хай. Бадзырдон уæлæмхæст хай.	1	Равзарын вазыгджын хуыдыйæдты хуызтæ æмæ арæзт; æвзаджы иуæгтæ кæраедиуыл барын, анализ сæ кæнын зонын	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонаен: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Маделон æвзаджы ахадындианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Хуыдыйады æвзæрст. Сфæлдыстадон куыстытæ. Къордты куыст, индивидуалон куыст
17.		Домгæвазыгджын хуыдыйад къорд уæлæмхæст хаймæ.	1	Равзарын вазыгджын хуыдыйæдты хуызтæ æмæ арæзт.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног	Маделон æвзаджы ахадындианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ. Вазыгджын хуыдыйæдтæй пайда кæнгæйæ, цардæй ист цауы

					ахуырадон архадмæ рахизын Базонаен: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын		тыххæй дзурын
18.		Сфæлдыстадон изложени (хуымæтæг хуыдыйæдтæй домгæвазыгджы н хуыдыйæдтæ саразын).	1	Ныхасы рæзтыл бакусын. Ирон æвзаджы орфографион æмæ пунктуацион æгъдауттæ бафидар кæнын.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонаен: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын		Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст
19.		Æнæбæттæг вазыгджын хуыдыйад æмæ йæ хицæндзинæдтæ. Æнæбæттæг вазыгджын хуыдыйады хæйтты ахаст кæрæдзимæ сæ хуыды æмæ хъаласы уагмæ гæсгæ. Æрхæцæн нысæнттæ æнæбæттæг вазыгджын хуыдыйæдты.	4 сах.	Хуыдыйады тыххæй рацыд æрмæг сфæлхат кæнын	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонаен: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Фыдыбæстæ æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гуырын кæнын	Хуыдыйады æвзæрст. Сфæлдыстадон куыстытæ
20.		Вазыгджын хуыдыйæдтæ алыхуызон бастдзинæдтимæ : бæттæгтимæ æмæ æнæ бæттæгтæй	2 сах.	Равзарын вазыгджын хуыдыйæдты хуызтæ æмæ арæзт.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонаен: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын:	Мадæлон æвзаджы ахæддзинæд царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыст. Къордты куыст, индивидуалон куыст; вазыгджын хуыдыйады æрхæцæн нысæнттæ æмбарын кæнын; вазыгджын хуыдыйад раст хъаласы уагæй кæсын.
21.		Стиль, стилистикæ. Официалон-хуыддагон, наукон, публицистикон æмæ дзургæ ныхасы стильтæ; се 'взагон арæзт.	8 сах.	Равзарын стилистикæйы æмбарынадтæ, тексты хуызтæ æмæ ныхасы стильтæ.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонаен: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Мадæлон æвзаджы ахæддзинæд царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ; хуыддаджы гæххæттытæ (курдиат, автобиографи, суагъæ) фыссын.
22.		Лив литературон стиль, йæ хицæндзинад иннæ стильтæй. Лексикон, фразеологион æмæ	2	Равзарын стилистикæйы æмбарынадтæ, тексты хуызтæ æмæ ныхасы стильтæ; æвзаджы иуæгтæ кæрæдзиуыл	Коммуникативон: тексты стиль æмæ ныхасы хуыз бæрæг кæнын. Тексты мидис фæрстытæм гæсгæ авзарын. Регулятивон: тексты алыхуызон рæдыдтытæ	Мадæлон æвзаджы аивдзинад æнкъарын; лексикон нормæтæй пайда кæнынмæ тырнындзинад гуырын кæнын	Текстимæ куыст: тексты анализ, текст рацаразынл куыст æмæ а.д., алыхуызон жанрты æмæ

		грамматикон синонимтæ.		барын, анализ сæ кæнын зонын	агурын æмæ сæ раст кæнын. Базонаен: хи ныхас раст рацаразын, проблемæ раст сбæрæг кæнын.		функционалон хуызты тексттæ аразын;
23.		Сæйраг домæнтæ дзургæ æмæ фысгæ ныхасмæ. Ныхасы культурæ	1	Æрдзурын литературон æвзаджы нормæтыл, ныхасы сыгъдæгдзинадыл; ирон æвзаг уарзын кæнын; бамбарын кæнын, ирон æвзаг нæ адамы культурон хæзна кæй у, уый; не 'взаг нæ адамæн кæрæдзи æмбарыны сæйраг фæрæз кæй у, уый.	Коммуникативон: тексты стиль æмæ ныхасы хуыз бæрæг кæнын. Ныхасы пайда кæнын аивадон мадзæлттæй æмæ æндæр стилистикон фæрæзтæй. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын	Мадæлон æвзаджы ахадьндзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Текстимæ куыст: текст анализ, текст рацаразыныл куыст æмæ а.д., алыхуызон жанрты æмæ функционалон хуызты тексттæ аразын;
24.		Æвзаджы тыххæй иумæйаг зонинагтæ. Æвзаджы ахадьндзинад æхсæнадон царды. Æвзаджы рæзты бастдзинад æхсæнад рæзтимæ.	6 сах. 1	Æрдзурын æвзаджы ахадьндзинадыл адаймæджы царды, ныхас æмæ æвзаджы хицæндзинадтыл; ирон æвзаг уарзын кæнын; бамбарын кæнын, ирон æвзаг нæ адамы культурон хæзна кæй у, уый; не 'взаг нæ адамæн кæрæдзи æмбарыны сæйраг фæрæз кæй у, уый.	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонаен: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гуырын кæнын	Текстимæ куыст: текст анализ, текст рацаразыныл куыст æмæ а.д., алыхуызон жанрты æмæ функционалон хуызты тексттæ аразын;
25.		Иумæйаг æмбарынад æвзагты хæстæгдзинады тыххæй. Ирон æвзаджы бынат иннæ æвзагты 'хсæн.	1	Æрдзурын мадæлон æвзаджы ахадьндзинадыл адаймæджы царды, ныхас æмæ æвзаджы хицæндзинадтыл; ирон æвзаджы дзырдæттæй пайда кæнынмæ арæхсын;	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонаен: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Мадæлон æвзаджы ахадьндзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ; темæмæ гæсгæ æнцойгæнæн схемæтæ æмæ таблицæтæ цæттæ кæнын
26.		Ирон æвзаджы диалектæ æмæ ныхасыздæхтыг æ. Литературон æвзаг æмæ диалектæ, ныхасыздæхтыг ы ахастдзинадтæ	1	Равзарын ирон æмæ дыгурон диалектты иуæй-иу грамматикон хицæндзинадтæ. Æрдзурын æвзаджы сыгъдæгдзинадыл.	Коммуникативон: тексты диалект кæнæ ныхасыздæхтæй ист дзырдтæ амонын. Иу диалекты дзырдтæ иннæ диалекты дзырдтæй ивын. Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын, æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонаен: æвзаджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Мадæлон æвзаджы ахадьндзианад царды; ирон æвзаджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ. Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ.
27.		Ирон æвзаджы рæзт. Ирон æвзагзонынады историйæ. Ирон æвзагзонынады зынгæ	2	Иумæйаг æмбарынад æвзагты хæстæгдзинады тыххæй. Ирон æвзаджы бынат	Коммуникативон: хи ныхас аразын, ныхасы рæдыдтытæ раст кæнын Регулятивон: ахуырадон архæйдтыты фæтк сбæрæг кæнын,	Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гуырын кæнын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ; темæмæ гæсгæ æнцойгæнæн

		ахуыргæндтæ.		иннæ æвзæгты 'хсæн; ныхасы хуызтæй (дзурын, ныхасмæ хъусын, кæсын, фыссын) пайда кæнынмæ арæхсын.	æмкъласонтимæ иумæ архайын, хибарæй ног ахуырадон архадмæ рахизын Базонæн: æвзæджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын		схемæтæ æмæ таблицæтæ цæттæ кæнын; ирон æвзæджы тыххæй докладтæ кæнын, проектон куыстытæ æххæст кæнын
28.		Æвзæджы тыххæй иумæйаг зонинагтæ	1	Иумæйаг æмбарынад æвзæгты хæстæгдзинады тыххæй. Ирон æвзæджы бынат иннæ æвзæгты 'хсæн; ирон æвзаг уарзын кæнын; бамбарын кæнын, ирон æвзаг нæ адамы культурон хæзна кæй у, уый; не 'взаг нæ адамæн кæрдæдзи æмбарыны сæйраг фæрæз кæй у, уый.	Коммуникативон: Ныхасы темæ, стиль бæлвырд кæнын. Ныхасы алы хуызтæй пайда кæнын. Хатдзæгтæ кæнын исты темæйы фæдыл. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæутæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. Базонæн: æвзæджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Маделон æвзæджы ахадындианад царды; ирон æвзæджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Дзургæ æмæ фысгæ ныхасы рæзтыл куыстытæ (сочинени-хæдзармæ куыст)
29.		Рацыд æрмагæй бæраг уаг скæнын. Контролон куыст. Сфæлдыстадон куыстытæ.	4 сах.	Рацыд æрмаг сфæлхат кæнын. Ныхасы рæзтыл бакусын. Ирон æвзæджы орфографион æмæ пунктуацион æгъдауттæ бафидар кæнын.	Коммуникативон: Ныхасы темæ, стиль бæлвырд кæнын. Ныхасы алы хуызтæй пайда кæнын. Хатдзæгтæ кæнын исты темæйы фæдыл. Регулятивон: хи архæйдтыты фæтк хибарæй сбæлвырд кæнын; хъæутæ информаци ссарын æмæ рахицæн кæнын. Базонæн: æвзæджы иуæгтæн анализ кæнын, дзырдты æмæ хъуыдыйæдты хсæн ахастытæ аразын	Маделон æвзæджы ахадындианад царды; ирон æвзæджы аивдзинад æмæ йæ эстетикон тых æнкъарын	Беседæ, индивидуалон бафарст; фронталон бафарст; нывмæ гæсгæ куыстытæ, тексты анализ; сфæлдыстадон куыст; ирон æвзæджы тыххæй докладтæ кæнын, проектон куыстытæ æххæст кæнын
		Æдæппæт	51сах.				

Фиппаинæгтæ:

1. Къæлиндарон-тематикон пълан хуызæгæн лæвæрд кæй цæуы, уымæ гæсгæ йæм алы ахуыргæнагæн дæр йæ бон у ивддзинадтæ бахæссын. Урокты хуызтæ, практикон куысты хуызтæ, УАА урочы, информацион ахуырадон фæрæзтæ алчи дæр фыссы йæхимæ гæсгæ, урочы цæмæй пайда кæны, уый хынцгæйæ. Хицæн скъолаты ирон æвзаг ахуыр кæнынаен алыхуызон сахæттæ лæвæрд кæй цæуы, уымæ гæсгæ ахуыргæнаджы ивддзинадтæ бахæссын бахъæудзæн сахæтты нымæцмæ дæр.

2. Къæлиндарон-тематикон пъланмæ гæсгæ 9-æм къласы фысгæ куыстыты нымæц у ахæм:

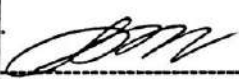

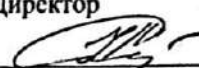
контролон диктанттæ – 2

изложенитæ – 2

сочиненитæ – 2 (фылдæр – хæдзармæ лæвæрд).

Фысгæ куыстытæ дæр лæвæрд цæуынц хуызæгæн: ахуыргæнæгæн йæ уавæртæм æмæ скъоладзауты зониндзинæдтæм гæсгæ йæ бон у сæ нымæцмæ ивддзинæдтæ хæссын.

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
Средняя общеобразовательная школа № 2 г.Алагир

РАССМОТРЕНО Руководитель ШМО Габолова Ж.М. Протокол № 1 от «29» 08 2024 г.	СОГЛАСОВАНО Заместитель директора по УВР Кочиева Т.Х. «30» 08 2024 г.	УТВЕРЖДЕНО Директор Сидомонидзе Ф.Н. Приказ № 102 от «30» 08 2024 г.
---	--	---

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родная (осетинская) литература»
для 9 класса основного общего образования

Учитель Фардинова Клара Хасановна

г.Алагир 2024

**Программæ
ирон литературæйæ, 9-æм кълас,
æдæшпæт 51 сах**

Æмбарынгæнæн фыстæг

9-æм къласы ирон литературæйы Кусæн программæ цæттæгонд æрцыд **Федералон падзахадон ахуырадон стандарты домæнтæм гæсгæ. Кусæн программæ арæзт у** «Ирон æвзаг æмæ литературæйы программæтæ 1-11 кълæстæн»-ы бындурыл (**Программæйы автортæ:** Джыккайтты Шамил, Хъантемыраты Римæ, Мамиаты Изетæ, Гуæздæргы Азæ; сфидарæй кодта Республика Цæгат Ирыстон-Аланийы Иумæйаг æмæ профессионалон ахуырады министрæд, Дзæуджыхъæу, 2005).

Адæмы монон царды кæддæриддæр стыр ахадындынад уыдис фольклор æмæ аив литературæйæн. Уыдоны нывæфтыд æрцыд сæ цард, сæ историый ахсджиæдæр цаутæ, сæ зонæдон фæлтæрдзынад. Уыдоны ис зонды суадон, ныхасы фидауц æмæ бæрзонд идейæтæ. Дзырдаивадæн йæ нысаниуæг фæуæлдæр ис нæ рæстæджы. Уый рæзгæ фæлтæры хъомыл кæны гуманизм æмæ граждайнаг идеалтыл, фидар кæны адæмы удварн, уымæй рæзынц монон æмæ культурон традицитæ. Уымæ гæсгæ скъолойы куысты ахъазæдæр у литературæ ахуыр кæнын. Сусæгтаг нæу, абоны ахуырдаутæ арæх нал кæсынц литературон уацмыстæ, зынтæй æмбарынц тексты анализ, сæ логикон хъуыдыкæнынад фæлæмæгъдæр, удварны хъомыладмæ нал ис фаг цæстæнгас.

Мадалон литературæ нымæд у федералон, æнæмæнгхъæугæ предметыл, ног ахуырадон стандартты йын ис сæрмагонд бынат.

Программæйы нысан æмæ хæстæ

- литературæйы фæрцы скъоладзауты иумæйаг культурæ рæзын кæнын;
- литературæйы æмбарынад бацамонын;
- литературон уацмысыл æнцой кæнгæйæ, цардæн аргъ кæнын, цард æнкъарын;
- ахуырдаутæм рæзын кæнын чиныгкæсæджы культурæ;
- ныхасы арæхстдзынадтæ райрæзын кæнын æмæ а.д.

Стандартты домæнтæм гæсгæ арæзт программæтæ æмæ ахуыртæ «филологий»-йæ хъуамæ арæзт уой ахæм уагыл.

Мадалон литературæ:

- 1) чингуытæ кæсын æмæ литературæ ахуыр кæныны ахадындынад адæймаджы миддунейы рæзтæн цы пайда сты, уый бамбарын; чингуытæ кæсынц фæцалх кæнын,
- 2) литературæ адæмы национ-культурон хæзна кæй у, адæмы цард хуыздæр бамбарыны фæрæз кæй у, уый æнкъарын;
- 3) мадалон æвзагыл фыст хуыздæр уацмыстæ ахуыр кæныны фæрцы банкъарын кæнын мадалон æвзаджы коммуникативон-эстетикон гæнæнтæ, мадалон æвзаг адæмæн сæ химбарынады фæрæз кæй у, уый;
- 4) хъомыл кæнын:
 - а) хорз эстетикон æнкъарæнтæ кæмæ ис,
 - æ) фысгæ æмæ дзургæ ныхасы алыхуызон жанртæй пайда кæнгæйæ, хи хъуыдытæ раст æргом кæнынмæ чи арæхсы,
 - б) бакаст уацмыс равзарынмæ, уый фæдыл хи хъуыдытæ раргом кæнын чи зоны;
 - в) уæгъд рæстæг чингуытæ кæсынмæ чи тырны, ахæм чиныгкæсæджы;
- 5) алыхуызон этнокультурон традицитæ цы аивадон уацмысы æвдыст цæуынд, уый раст æмбарыныл фæцалх кæнын;
- 6) амонын аивадон уацмысы структурон æмæ эстетикон æвзæрст.

Ирон литературæ ахуыр кæныны предметон фæстиуджытæ

- ирон литературæйæ аивадон тексты бындурыл зонындынадтæ райсын; литературон уацмыс анализ кæнынмæ арæхстдзынад хуыздæр кæнын;
- аивадон уацмыстæ кæсыны культурæ рæзын кæнын.

Уымæ стыр нысаниуæг ис аивадон литературæйы фæрцы удварны хъомылады фарстатыл кусынæн, абоны рæстæгæн аргъ кæнын зонынæн; æгъдау, кад, намыс, патриотизм æмæ граждайнаг хæстæ цы сты, уый зонынæн; гуманон дунембарынад æмæ национ химбарынадай хайджын кæнынæн; литературон уацмысы эстетикон æнкъарæнтæ æмбарынæн; ирон адæмы национ культурæйы сæйраг миниуджытæ литературон тексты агурынæн; ирон литературæйы нысаниуæг æмбарынæн, йæ бастдзынад æндæр адæмты литературæтимæ, культурæтимæ иртасынæн.

Стандарттæм гæсгæ скъоладзаутæ литературæйæ райсдысты ахæм зонындынадтæ æмæ арæхстдзынадтæ:

-иумæйаг культурон-литературон арæхстдзынадтæ: литературон уацмыс арф æнкъарын; ирон литературæйы бастдзынад æппæтдунæон литературæтимæ æмбарын; кæсыны культурæ бæрзонд кæнын; библиотекæйы, интернеты информаци агурын зонын;

-царды зынаргъдæр цы хæзнатæ сты, уыдон иртасынмæ арæхсын: алыварсы дунемæ уарзон цæстæй кæсын; царды алы фæзындмæ хи цæстæнгас дарын; æмбарын литературæйы нысаниуæг адæймаджы удварны хъомылады; адæймаджы фауинаг миниуджытæм критикон цæстæнгасæй кæсын; литературон уацмысы агурын дзуæппытæ зæрдæагайæг фæрстытæн;

-кæсыны культурæ бæрзонддæр кæнынмæ арæхстдзынад: литературон уацмысмæ сфæлдыстадон цæстæнгасæй кæсын; зæрдæмæ хæстæг темæтыл уацмыстæ æвзарын æмæ сæ кæсын; литературон уацмысы цы дуг æмæ культурæйы кой цæуы, уыдоны æдыл арæзт диалогон ныхасы архайын; уацмысы сæйраг персонажты миддунейæн æмæ архайдтытæн аргъ кæнын зонын;

-ныхас кæнын; ныхасы стильтæй раст пайда кæнын зонын.

9 кълæсы ахуыр кæнынц литературæйы истори. Ам æрмæг лæвæрд цæуы хронологон уагыл. Программæмæ хаст æрцыдысты ирон литературæйы ахъазæдæр фæзындтæ æмæ зынгæ фысджыты уацмыстæ. Æвзæрст цæуынд, зонынадæн, идейон æмæ эстетикон хъомыладæн цас ахъаз сты, уыцы принципмæ гæсгæ.

9 къласы литературæ лæвæрд цæуы историон принциптæм гæсгæ. Уым зыны литературон процесс, йæ рæзты историон, æхсæнадон æмæ культурон уавæртæ. Программæйы лæвæрд цæуы литературон рæзты периоды иумæйаг характеристика, стæй, уыцы периоды зынгæдæр цы фысджытæ уыд, уыдоны сфæлдыстадай сæйрагдæр уацмыстæ. Классиктæй уæлдай программæйы цы фысджытæ ис, уыдоны сфæлдыстад бæлвырдæй фæзынд литературон рæзтыл æмæ йын ис историон – культурон ахадындынад. Уымæ хыгъд цæуынд литературон здæхтыты хуызтæ (романтизм, символизм, реализм) æмæ сæ зынгæдæр минæвæртты аивадон æнтыстытæ.

Кусæн программæмæ хаст ивдзындтæ

Ирон æвзаг æмæ литературæйы ахуырадон программæты (Дзæуджыхъæу, «ИР», 2005 аз) 9-æм къласы ирон литературæйæн лæвæрд цæуы 51 сахаты. Фæлæ ног ахуырадон стандартмæ гæсгæ арæзт базисон планы 4-æм варианты 9-æм къласы ирон æвзаг æмæ литературæйæн къуыри 3

сахаты йеддæмæ лæвæрд кæй нæ цæуы, уымæ гæстæ ирон литературæйы сахæттæ, хыгагæн, бæлвырд фæкъаддæр сты. Ацы хъуагдзинад баххæст кæнынæн базисон пълан амонь, фæсурокты куыст æххæст кæнынæн цы рæстæг лæвæрд цæуы, уымæй къуыри 1 сахат ирон æвзаг æмæ литературæйæн дæттын. Афтамæй, ирон æвзаг æмæ литературæйы ахуыртæ 9-æм къласы арæзт цæуынц ахæм хуызы:

ахуыры азы 1-аг æмбисы (первое полугодие):

ирон æвзаг: къуыри 2урочы;

ирон литературæ – къуыри 1сах.

ахуыры азы 2-аг æмбисы (второе полугодие):

ирон æвзаг: къуыри 1урок,

ирон литературæ – къуыри 2 урочы +1 сахат;

Афтамæй, æдæппæт 9-æм къласы ирон литературæйæн ахуыры азы фыццаг æмбисы лæвæрд цæуы 17 сахаты, ахуыры азы дыккаг æмбисы – 34сахаты

Нæ Кусæн программæ дæр арæзт цæуы ацы сахæттæм гæстæ.

Программæйы мидис.

Ирон советон лит-рæ 1917-1929 азы. **1с**

Кольгты Аксо.1с. Кольгты Аксойы цард æмæ сфæлдыстад. Аксо-дины чингуытæ тæлмацгæнæг, фыццаг поэтикон фæлварæнты автор(«Мады Майрæмы кадзы зарæг», «Мах фыд», «Чырыстийы рухс райгасдзинад.»

Агъуызаты Иуане.3с.Фыссæджы тыххæй ныхас. Кадаг «Алгъуызы кадаг» - ы композицион арæзт; йæ темæ æмæ идеяе. Авторы патриотизм æмæ гуманизм кададжы. Алгъуызы фæлгонц.

Мамсыраты Темырболат. 2с. – фыццаг ирон национ поэт «Сагъæстæ». Райгуыраг бæстæ уарзыны мотивтæ. Мамсыраты Темырболаты поэзийы. «Рынчын æмæ рынчынфарсæг», «Ме' мгармæ». «Авдæны зард».

Хъаныхъуаты Инал.4с. Иналы царды хабæрттæ, йе' сфæлдыстады сæйраг мотивтæ. Поэты хæс йæ адæмы раз, йæ фæндиæгтæ, йæ бæллицтæ «Фæндон»-ы. Ирон адæмы цардыуаг æмæ æгъдæуттæ очерк «Ирон хъæуы»-йы. Хицæн адæймагты фæлгонцтæ уацмысы. «Хохæгтæ- лигъдæттæ» -йы адæмон трагеди.

Хæтæгкаты Къоста.7с. Къоста-поэт æмæ революцион демократ. «Ракæс»-ы катый адæмы æфхæрд æмæ тыхстыл, «Салдат»-ы катый ныййарæгыл. Национ хæдбардзинад æмæ иудзинадмæ сидт æмдзæвгæтæ «Додой» æмæ «Катый»-ы. Лирикон геройы уды рæсугъддзинад æмдз. «Хæрзбон»-ы. «Мæрдты бæсты» -йы диссæгтæ, сæ этикон æмæ социалон мидис. Поэмæ «Фатимæ»-йы мидис, йæ идеяе. Цауты историон рæстæг. Ибрагим æмæ Дзамболаты фæлгонцтæ. Фатимæ -йæ рæстæджы разгæдæр зондылхæст сылгоймаг. Поэмæ «Кæуæг айнаг»-ы мидис æмæ идеяе. Публицистон уац(этнографин очерк)«Особа.»

Тугъанты Батырбег. 2с. Фыссæджы царды хабæрттæ, сфæлдыстады фæндаг. Хæххон адæмы царды нывтæ йæ прозæйы. Уацмысы «Æгъдаумæ гæстæ» -йы мидис æмæ идеяе: тугисын æмæ йæ антигуманон хъуыды.

Къубалты Алыксандыр.4с. Фыссæджы культурон æмæ сфæлдыстадон куыст. «Æфхæрдты Хæсанæ»- социалон æфхæрды ныхмæ тохы мотивтæ. Иунæджы фæлгонц кададжы. Госæма – ирон патриалон сылгоймаг.

Гæдиаты Секъа. 8с.Ирон критиктæ Секъайы тыххæй. Секъайы прозæйыл афæлгæст. Радзырд «Дыса» -йы мидис. Сылгоймаджы уæззау хысмæт. «Хо æмæ æфсымæр»-ы адæмы уавæр феодалон дуджы. «Саударæг ус»-ы хæххон царды нывтæ. Секъайы лирикæ, йæ сæйраг мотивтæ.Æмдзæвгæтæ «Енкъард хъуыды», «Тæхуды», «Къæвда»-йы мидис æмæ сæйраг идеятæ. Адæмон хъайтары традицитæ Секъайы поэзийы. Поэты идеал- адæмы æфхæрды ныхмæ тохгæнæг идеал – Чермен. Секъайы баснытæ,сæ социалон мидис æмæ этикон хъуыдытæ «Сырдты емынæ», «Минас»-ы.

Гуырдыбетты Бласкъа.4 с. ГуырдыбеттыБласкъайы царды хабæрттæ. Йе сфæлдыстады сæйраг мотивтæ. «Къоста», «Мæгуыр усгур», «Абырæг». Комеди «Едылы»-йы социалон конфликт. Хангуассæйы хысмæт.

Ирон периодикон мыхуыры фæзынд.

Гæдиаты Цомахъ.3с.Цомахъы цард æмæ йе сфæлдыстад. «Тохы хъæр»-ы бæстæйы уавæр, йæ аххосæгтæ, тохмæ сидт. «Фæдис» -ы, уайдзæф дызæрдыггæнæг фæлтæртæн. Дзыллæты ахадындзинад историон рæзты æмдзæвгæ «Адæм»-ы.

Байаты Гаппо.1с.Байаты Гаппойы æхсæнадон æмæ культурон архайæг, йæ цардвæндаг. «Мæлдзыг æмæ цырыцъыраг», «Дзæбидыр æмæ саг»- ы таурæгъон æмбисæндтæ.

Тлатты Хох.2с.Тлатты Хохы цардвæндаг.Утопион уацмыс «Фын»- ы сюжетон мидис. «Фын» - фидæны цардарæзты ныв.

Цаголты Георги.2с.Цаголты Георгии цардвæндаг æмæ сфæлдыстадон фæндаг. Георгии ахаст Къостамаæ «Къостайы ингæны уæлхъус»

Коцойты Арсени.5с. Коцойты Арсени цард æмæ æхсæнадон архайд. «Афтæ дæр ваййы»-ы мидис. «Цыппар æмæ ссæдз бон»-йы лæппуйы хысмæт. Радзырд «Тазырат»-ы конфликт. Базаргæджытæ æмæ хицауады æнаккаг митæ радзырд «Тохы бон»-ы. Коцойты Арсени сфæлдыстады ахадьндзинад ирон литературæйы.

Илас Æрнигон. 1с. Илас Æрнигоны сфæлдыстад. «Арфæ рака», «Сомы».

Райгуыран бæстæйы хысмæтыл сагъæс йæ æмдз. «Куы ркастæн», «Æрмыс иу мæн», «Хæрзбон.»

Брытъиаты Елбыздыхъо.8с. Брытъиаты Елбыздыхъо – ирон театр æмæ драматургии бындурæвæрæг. Ирон сылгоймаджы хысмæтыл сагъæс; драма «Дыууæ хойы» тема. Феодалон мыггагон æгъдæуттæ æмæ сæ фæстиуджытæ. Драмайы конфликт. Асиат æмæ Хансиат – ирон сылгоймаджы ног типтæ. Фыдæлтæ малинаг æгъдæутты хъахъæнджытæ. Ног зондахаст хæсджытæ. (Хъамболат, Хъылцъыхъо, Пупæ). Фæллойгæнæг адæмы сæрибарыл тох трагеди «Амыран»-ы. Трагедийы сæйраг архайджытæ. Бесæйы фæлгонц. Елбыздыхъо сфæлдыстады ахадьндзинад ирон литературæйы.

Хъороты Дауыт.3с. Хъороты Дауыты цард æмæ сфæлдыстад «Æз нæ уыдтæн,гæды уыди». Чиновникты фæлгонцтæ. Фæсдзæуины психологи уацмысы.

Токаты Алихан.3с. Токаты Алиханы цард æмæ сфæлдыстадыл афæлгæст. «Цыкурайы фæрдыг»- курдиат æмæ зоньндзинады символ. «Хохы цард» -ы хъынцъым хохаг мæгуыр адæмы уæззау царды æууæлтыл.

Цæлыккаты Ахмæт.2с.Цæлыккаты Ахмæты цард æмæ æхсæнадон архайд. Туркмæ лидзыны трагикон цауæй иуныв радзырд «Фæстаг бæх»-ы. Уацмыс «Туг тугæй æхсадауы» - йы мидис.

Сæйраг домæнтæ 9 – æм къласы ахуыргæннæгты зоньндзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæм.

Уацмыстæ наизустæ ахуыр кæнынæн.

Гæдиаты Цомахъ «Адæм».
Барахъты Гино «Азджериты Куыцкъ» (Скъуыддзаг).
Малиты Георги. Скъуыддзаг поэмæ «Темур – Алсахъ»-æй.
Кочысаты Мухарбег «Фыстаг мæ мадмæ»
Калоты Хазби « Хорзæй баззай, Ир».
Плиты Грис «Салдат».

Ахуыргæннæгтæ хъуамæ зонь:

- фысджыты цард æмæ сфæлдыстад;
- цы уацмыстæ ахуыр кодтой, уыдны сюжеттæ, композицийы хицæндзинæдтæ, фæлгонцтæ;
- этикон характеры тыххæй æмбарынад;
- æмбарынадтæ:æмдзæвгæ, поэмæ, радзырд, драмæ, трагедии, роман, фыссæджды индивидуалон стили сæйраг миниуджытæ;
- наизустæ ахуыр кæнынмæ цы уацмыстæ амынд цæуы, уыдон.

Ахуыргæннæгтæ хъуамæ арæхсой:

- фыссæджды арæст аивадон нывтæ иртасын æмæ æвдисын;
- уацмыс анализ кæнын, йæ хæйттæ хынцгæйæ;
- эпос, лирика, драмæ кæрæдзийы иртасын;
- уацмысы хъайтарæн характеристика дæттын, цалдæр уацмысы хъайтарты кæрæдзийыл абарын;
- авторы ахаст уацмысы архайджытæм æмæ цаутæм иртасын;
- уацмыс аив кæсын;
- хи сæрмагонд дзургæ æмæ фысгæ ныхасмæ пълан саразын;
- литературон – критикон æмæ публицистикон уацтæн, стæй ахуыргæнæджы лекцийæн хи куысты пълан, тезистæ, конспект аразын;
- литературон темæйыл доклад кæнæ реферат бацæттæ кæнын;
- нырыккон литературон фæзындтæн аргъ кæнын.

Ахуыры рæстæджды пайдагонд цæудзысты репродуктивон и продуктивон ахуыры методтæ:

- информацион технологи;
- цæстуынгæ æрмæг,
- ИКТ,
- уацмыстæм иллюстраци,
- амонæн литература.

Æрмæг куыд æмбæрстгонд æрцыд, уый сбæрæг гæнæны хуызтæ:

тест саразын; фысгæ, дзургæ дзуæппытæ; нывæцæн, изложени.

Контролы формæтæ

- индивидуалон
- къордæй
- фронталон

Контролы хуызтæ

- развæлгъау
- æрвылбон

- тематикон
- хатдзæг
- **Урочыты хуызтæ:**
- урок-ног æрмæг амынд
- урок-практикон куыст
- уроки-хъазт
- компьютерон урок
- урок -къордты куысты формæ
- ныхасы рæзты куыст
- интеграцигон урок
- **Технологитæ:**
- традицион технологи;
- архайды технологитæ;
- иннае предметты бастдинадимæ
-
- **9-æм къласы Кусæн программæйы нысантæ æмæ хæстæ баххæст кæнынæн ахуырты рæстæг пайдагонд цæудзæн ахæм ахуырадон фæрæзтæй :**

Ахуыргæнæн чингуытæ:

- Ирон литература. Хрестомати. 9-æм кълас. Дзасохты Фатимæ. – Дзæуджыхъæу: «Ир», 2013 – 311 ф.

Ахуыргæнæн уæлæмхасæн æрмæг скъоладзаутæн:

1. Бзаров Р.С. История в осетинском предании: Сюжет о Чермене, - Владикавказ, 1993.
2. Джусойты Н. Ирон аив дзырды сæрвæлтау. Цхинвал, 1966 аз.
3. Джыккайтты Ш. Ныхасы фарн.- Дзæуджыхъæу, 1996 аз.
4. Джыккайтты Ш. Критикон уацты æмбырдгонд. 2 хайы. – Дзæуджыхъæу,
5. Джыккайтты Ш. Ирон литературæйы истори. Дзæуджыхъæу, 2002.
6. Салагаева З.М. Четыре этюда об осетинской прозе. – Орджоникидзе, 1970.
7. Поэзийы фарн : Критикон уацтæ. – Орджоникидзе, 1980 аз.
8. Зонадон – критикон уацтæ. – Дзæуджыхъæу, 1991 аз.

Къæлендарон – тематикон пылан ирон литературæйæ

9 кълас

№	сахæттæ	нымæц	Урочы темæ	Универсалон ахуырадон архæйдтытæ	Фæстиуджытæ
1	1		Разныхас. Ирон литературæйы рæзты периодизаци. Адæмы рагисторийы цаутæ æмæ этногенез (скифта, сæрмæгтæ, алантæ). Ирон фыссынады рагон цыртдзæвæФыццаг ирон лит-он уацмыс «Мах уыдыстæм фараст æфсымæры» Фыццаг ирон скъолатæ; фыццаг ирон чиныг.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонаг уаа хъæугæ информаци ссарын зонин æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пылан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадзындинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын кæнын.	Зоной: ирон адæмы историон хъысмæт; йæ этногенез. Литературæйы бастдинад цардимæ. Йæ ахадзындинад. Ирон литературæйы рæзты периодизаци. Ирон рагон фыстытæ. Арахсой: Æхсæнадон-политикон æмæ литературон –критикон уацтæн конспект кæнынмæ;
	1		Кольты Аксойы цард æмæ сфæлдыстад. Аксо-дины чингуытæ тæлмаггæнæг, фыццаг поэтикон фæлварæнты автор («Мады Майрæмы кадзы зарæг», «Мах фыд», «Чырыстийы рухс райгасдинад»)	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын	Зоной: фыссæджы тыххæй ахсджиагдæр биографион зонинагтæ; цы уацмыстæ ахуыр кæнынц, уыдоны æвдыст дуджы характерон минуджытæ. Уацмысы сюжет, композицийы æууæлтæ, йæ фæлгонц джын

					система. Арæхсой: амынд æмдзæвгæтæ наизусть дзурын. Фысгæ ныхасы хи хуыдытæ раст æмæ æнæ рæдыдæй фыссын зонын æмæ арæхсын
2	2	Æгъуызаты Иуане. Кадæг «Алгъуызы кадæг» - ы композицион арæзт; йæ темæ æмæ идейæ.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзæджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзæджы аивдзынад, Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзæгмæ уарзондынад гурын кæнын.	Фыссæджы тыххæй ныхас. Кадæг «Алгъуызы кадæг» - ы композицион арæзт; йæ темæ æмæ идейæ. Авторы патриотизм æмæ гуманизм кадæджы	
		Авторы патриотизм æмæ гуманизм кадæджы.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзæджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзæджы аивдзынад, Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзæгмæ уарзондынад гурын	Зоной: фыссæджы тыххæй ахсдзиагдæр биографион зонинагтæ; цы уацмыстæ ахуыр кæнынц, уыдоны æвдыст дуджы характерон миниуджытæ. Арæхсой: амынд скъуыддзæг наизусть дзурын.	
3		Алгъуызы фæлгонц.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзæджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзæджы аивдзынад, Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзæгмæ уарзондынад гурын	Зоной: фысджыты тыххæй ахсдзиагдæр биографион зонинагтæ; цы уацмыстæ ахуыр кæнынц, уыдоны æвдыст дуджы характерон миниуджытæ. Уацмысы сюжет, композицийы æууæлтæ, йæ фæлгонц джын система. Арæхсой: Алгъуызы фæлгонцæн характеристика дæттын	
4	2	Мамсыраты Темырболат – фыццаг ирон национ поэт «Сагъæстæ».	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа	Зоной: фысджыты тыххæй ахсдзиагдæр биографион зонинагтæ; цы уацмыстæ ахуыр кæнынц, уыдоны æвдыст дуджы характерон миниуджытæ. Уацмысы сюжет, композицийы æууæлтæ, йæ фæлгонц джын система.	

			<p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Арæхсой: амынд скъуыддзаг наизусть дзурын. Фысгæ ныхасы хи хъуыдытæ раст æмæ æнæ рæдыдæй фыссын зонын æмæ арæхсын.</p>
5		<p>Райгуырæн бæстæ уарзыны мотивтæ. Мамсыраты Темырболаты поэзийы. «Рынчын æмæ рынчынфæрсæг», «Ме' мгармæ». «Авдæны зард».</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Зоной: фысджыты тыххæй ахсдзиагдæр биографион зонинагтæ; цы уацмыстæ ахуыр кæнынц, уыдоны æвдыст дуджы характерон минуджытæ. Уацмысы сюжет, композицийы æууæлтæ, йæ фæлгонц джын системæ. Арæхсой: Алгъуызы фæлгонцæн характеристикæ дæттын</p>
6	3	<p>Хъаныхъуаты Иналы царды хабæрттæ, йе' сфæлдыстады сæйраг мотивтæ. Поэты хæс йæ адæмы раз, йæ фæндиæгтæ, йæ бæллицтæ «Фæндон»-ы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Иналы царды хабæрттæ, йе' сфæлдыстады сæйраг мотивтæ. Поэты хæс йæ адæмы раз, йæ фæндиæгтæ, йæ бæллицтæ «Фæндон»-ы. Ирон адæмы цардыуаг æмæ æгъдæуттæ очерк «Ирон хъæуы»-йы. Хицæн адæймæгты фæлгонцтæ уацмысы. «Хохæгтæ-лигъдæттæ» -йы адæмон трагеди.</p>
7		<p>Ирон адæмы цардыуаг æмæ æгъдæуттæ очерк «Ирон хъæуы»-йы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Зоной: Райгуырæн бæстæ уарзын, адæмы зын уавæртыл сагъæс кæнын; Инал уырыссагау кæй фыста, уый аххосæгтæ. Уацмыс анализ кæнын, авторы ахаст феодалон-патриархалон æгъдæуттæм.</p>
		<p>Хицæн адæймæгты фæлгонцтæ уацмысы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын</p>	

			<p>æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	
8		«Хохæгтæ- лигъдæттæ» - йы адæмон трагеди.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын</p> <p>æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Зоний: Райгуырæн бæстæ уарзын, адæмы зын уавæртыл сагъæс кæнын; Инал уырыссагау кæй фыста, уый аххосæгтæ. Уацмыс анализ кæнын, авторы ахаст феодалон-патриархалон æгъдæуттæм.</p>
9	4	<p>Къоста-поэт æмæ революцион демократ. «Ракæс»-ы катый адæмы æфхæрд æмæ тыхстыл, «Салдат»-ы катый ныййарагыл.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын</p> <p>æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Къоста-поэт æмæ революцион демократ. «Ракæс»-ы катый адæмы æфхæрд æмæ тыхстыл, «Салдат»-ы катый ныййарагыл. Национ хæдбардынад æмæ иудзынадмæ сидт æмдзæвгæтæ «Додой» æмæ «Катый»-ы. Лирикон геройы улы рæсугъддынад æмдз. «Хæрзбон»-ы. «Мæрдты бæсты» -йы диссæгтæ, сæ этикон æмæ социалон мидис. Поэмæ «Фатимæ»-йы мидис, йæ идея. Цауты историон рæстæг. Ибрагим æмæ Дзамболаты фæлгонцтæ. Фатимæ -йæ рæстæджы разгадæр зондылхæст сылгоймаг. Поэмæ «Кæуæг айнаг»-ы мидис æмæ идея. Публицистон уац(этнографин очерк)«Особа.»</p>
			<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын</p> <p>æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Зоний: Къоста- æхсанадон кусæг; адæ-мон сфæлдыстад æмæ европæ-йаг классикон литературæйы ахадындынад Къостайы сфæлдыстадон рæзты; Къостайы ли-рикайы сæйраг мотивтæ, йæ гуманизм; Къостайы этикæ æмæ йæ эстетикæйы сæйрагдæр принциптæ. Арæхсой: Поэмæйы лирикон фæзилæнтæ; монолог æмæ диалог- фæлгонц аразæн фæзилæнтæ арын; æрдзы нывтæ æмæ сæ ахадындынад персонажты миддуне раггом кæныны хъуыддаджы.</p>

				уарзондзинад гурын	
10				<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	Æмдзæвгæйы мидис. Йæ бастдзинад авторы цардимæ. Лирикон хъайтары фæлгонц, йæ уды рæсугъддзинад, йæ гуманизм, йæ гуманизм.
			«Мæрдты бæсты» -йы этикон æмæ социалон мидис.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	Уацмысы фольклорон бындур. Адæмы этикон зондахаст. Фæлгонцты системæ.
11			Поэмæ «Фатимæ»-йы мидис, йæ идейæ. Цауты историон рæстæг.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	Поэмæйы мидис, йæ идейæ. Феодалон æхсæнады хæлд зæхкусджыты реформæйы фæстæ. Наибы хысмæт.
12			Ибрагим æмæ Дзамболаты фæлгонцтæ.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p>	Дзамболаты хиуарзондзинад, йæ фыдракæндтæ, йæ трагедии. Ибрагимы уæздандзинад. Йæ тырнындзинад сæрибармæ, фæллой кæнынмæ.

				<p align="center">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадьндзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p>Н/Р/К. Фатимæ-йæ рæстæджы раззагдæр зондылхæст сылгоймаг</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p align="center">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p align="center">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p align="center">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадьндзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Дзургæ ныхасы хи хъуыдытæ раст æмæ æнæ рæдыдæй фыссын зонын æмæ арæхсын.</p>
13 14	2		<p>Нывæцæн «Сылгоймаджы фæлгонц Къостайы сфæлдыстады» ныффыссынмæ цаэттæгæнæн урок.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p align="center">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p align="center">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p align="center">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадьндзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	<p>Фысгæ ныхасы хи хъуыдытæ раст æмæ æнæ рæдыдæй фыссын зонын æмæ арæхсын.</p>
15	1		<p>Поэмæ «Кæуæг айнаг»-ы мидис æмæ идейæ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p align="center">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p align="center">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p align="center">удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадьндзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын</p>	
			<p>Публицистон уац (этнографин очерк)«Особа.»</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p align="center">базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p align="center">коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын,</p>	

				<p>хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, маделон æвзаджы аивдзынад, Фыдыбæстæм æмæ маделон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	
16	1	Тугъанты Батырбег. Фыссæджы царды хабæрттæ, сфæлдыстады фæндаг. Хæххон адæмы царды нывтæ йæ прозæйы.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, маделон æвзаджы аивдзынад, Фыдыбæстæм æмæ маделон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Фыссæджы царды хабæрттæ, сфæлдыстады фæндаг. Хæххон адæмы царды нывтæ йæ прозæйы. Уацмысы «Æгъдаумæ гæсгæ» -йы мидис æмæ йæ антигуманон хъуыды.</p>	
		Уацмысы «Æгъдаумæ гæсгæ» -йы мидис æмæ йæ антигуманон хъуыды.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, маделон æвзаджы аивдзынад, Фыдыбæстæм æмæ маделон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>		
17	3	Къубалты Алыксандыры культурон æмæ сфæлдыстадон куыст. «Æфхæрдты Хæсанæ»-социалон æфхæрды ныхмæ тохы мотивтæ	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, маделон æвзаджы аивдзынад, Фыдыбæстæм æмæ маделон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Фыссæджы культурон æмæ сфæлдыстадон куыст. «Æфхæрдты Хæсанæ»-социалон æфхæрды ныхмæ тохы мотивтæ. Иунæджы фæлгонц кадæджы. Госæма – ирон патриахалон сылгоймаг.</p>	
18		Иунæджы фæлгонц кадæджы.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p>	<p>Зонын: фыссæджы сфæлдыстадон фæндаг; цы аивадон нывтæ сарæзта уыдон æвзарын; уацмысы идейон мидис райхалын.</p>	

				<p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	
19			<p>Госæма – ирон патриахалон сылгоймаг.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Госæмайы удыхъæд, йæ заманы ирон сылгоймаджы ирд æвдисæн.</p>
20	1		<p>Нывæцæн хи æвзæрт темæйæ.</p>		
21	5		<p>Ирон критиктæ Секъайы тыххæй. Секъайы прозæйыл афæлгæст.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Ирон критиктæ Секъайы тыххæй. Секъайы прозæйыл афæлгæст. Радзырд «Дыса» - йы мидис. Сылгоймаджы уæззау хъысмæт. «Хо æмæ æфсымæр»-ы адæмы уавæр феодалон дуджы. «Саударæг ус»-ы хæххон царды нывтæ.</p>
			<p>Радзырд «Дыса» -йы уæззау хъысмæт.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Сылгоймаджы уæззау хъысмæт, хицауттæ æмæ дины куджыты мæнгард митæ.</p>
22			<p>«Хо æмæ æфсымæр»-ы адæмы уавæр феодалон дуджы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p>	<p>Скъоладзаутæ зоной сæхи хатдзæгтæ кæнын. Адæмы уавæр феодалон дуджы.</p>

				<p>базонан уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	Æддагбæстон тыгæнджыты стæртæ.
		«Саударæг ус»-ы хæххон царды нывтæ.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонан уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	Сылгоймаджы уæззау хъысмæт, хицауттæ æмæ дины кууджыты мæнгард митæ.	
23		Секъайы лирикæйы сæйраг мотивтæ.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонан уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	Æмдзæвгæтæ «Æнкъард хъуыды», «Тæхуды», «Къæвда»-йы мидис æмæ сæйраг идеятæ.	
24		Адæмон хъайтары традицитæ Секъайы поэзийы. Поэты идеал-адæмы æфхæрды ныхмæ тохгæнаг идеал - Чермен	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонан уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	Чермены фæлгонц.	
25		Секъайы баснятæ,сæ	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын,	Секъайы баснятæ,сæ	

			социалон мидис æмæ этикон хъуыдытæ «Сырдытæ емына», «Минас»-ы.	ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын	социалон мидис æмæ этикон хъуыдытæ «Сырдытæ емына», «Минас»-ы. Æмбисæндты адæмон бындур.
26	1			Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын	
27	2		Гуырдыбеты Бласкыйы царды хабæрттæ. Йе сфæлдыстады сæйраг мотивтæ.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа Буржуазон ахастыты рæзт ирон æхсæнады æмæ сæ фæстиуджытæ. Комедийы реализм. æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гуырын кæнын	«Къоста», «Мæгуыр усгур», «Абырæг». Комеди «Æдылы»-йы социалон конфликт. Хангуассайы хъысмæт.
28			Изложени. Секъайы уацмыстæй ист скъуыддзагæй.	хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын , хъæугæ информаци ссарын зонын, æмбаргæ куыст	
29	1		Гурджибети Блашкайы царды хабæрттæ. Йе сфæлдыстады сæйраг мотивтæ. «Къоста», «Мæгуыр усгур», «Абырæг».	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст	Æхсæнадон царды æндæвдæд ирон литературæйы рæзтыл.

				<p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, маделон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ маделон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	
		<p>Комеди «Едылы»-йы социалон конфликт. Хангуассайы хъысмæт.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, маделон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ маделон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>. Цомахъы цард æмæ йе сфæлдыстад. «Тохы хъæр»-ы бæстæйы уавæр, йæ аххоссагтæ, тохмæ сидт. «Фæдис» -ы, уайдзæф дызæрдыгтæнæг фæлтæртæн. Дзыллæты ахадындынад историон рæзты æмдзæвгæ «Адæм»-ы.</p>	
		<p>Дзыллæты ахадындынад историон рæзты æмдзæвгæ «Адæм»-ы.</p>	<p>Ирон литературæ XX-æм æнусы райдайæны</p>	<p>Конспект скæнын, Æмдзæвгæтæ аив кæсын, анализ кæнын.</p>	
30	1	<p>Байаты Гаппо- æхсæнадон æмæ культурон архайæг, йæ цардвæндаг. «Мæлдзыг æмæ цырцъыраг», «Дзæбидыр æмæ саг»- ы таурагъон æмбисæндтæ.</p>	<p>Цомахъы цард æмæ йе сфæлдыс-тад. «Тохы хъæр»-ы бæстæйы уавæр, йæ аххоссагтæ, тохмæ сидт. «Фæдис» -ы, уайдзæф дызæрдыгтæнæг фæлтæртæн.</p>	<p>Аив кæсын,наизу-сть.</p>	
31	1	<p>Тлатты Хохы цардвæндаг. Утопион уацмыс «Фын»- ы сюжетон мидис.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, маделон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ маделон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Тлатты Хохы цардвæндаг. Утопион уацмыс «Фын»- ы сюжетон мидис. «Фын» - фидæны цардарæзты ныв.</p>	
		<p>«Фын» - фидæны цардарæзты ныв.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды,</p>	<p>Зоний: уацмысты жанры хицæндынæдтæ; фыссæг цы аивадон нывтæ сарæзта, уыдон æвзарын; цы уацмыстæ ахуыр кæнынц, уыдоны æвдыст дуджы характерон миниуджытæ. Арæхсой: уацмысæн анализ кæнын, йæ идейон- аивадон хицæндынæдтæ хынццын, хъайтары фæлгонцæн цы нысануæг ис, уый иртасын.</p>	

				мадæлон æвзæджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзæгмæ уарзондзинад гурын	
32	1	Цæголты Георгийы цардвæндаг æмæ сфæлдыстадон фæндаг. Георгийы ахаст Къостамаæ «Къостайы ингæны уæлхъус»	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзæджы ахадьндзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзæджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзæгмæ уарзондзинад гурын	Цæголты Георгийы цардвæндаг æмæ сфæлдыстадон фæндаг. Георгийы ахаст Къостамаæ «Къостайы ингæны уæлхъус»	
33	3	Коцойты Арсени цард æмæ æхсæнадон архайд. «Афтæ дæр вæййы»-ы мидис.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзæджы ахадьндзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзæджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзæгмæ уарзондзинад гурын	Коцойты Арсени цард æмæ æхсæнадон архайд. «Афтæ дæр вæййы»-ы мидис. «Цыппар æмæ ссæдз бон»-йы лæппуйы хъысмæт. Радзырд «Тазырæт»-ы конфликт. Базаргæджытæ æмæ хицауады æнаккаг митæ радзырд «Тохы бон»- ы. Коцойты Арсени сфæлдыстады ахадьндзинад ирон литературайы.	
34		«Цыппар æмæ ссæдз бон»- йы лæппуйы хъысмæт.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзæджы ахадьндзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзæджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзæгмæ уарзондзинад гурын		
		Радзырд «Тазырæт»-ы конфликт.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа	Конспект зонын. Радзырд кæронмæ бакæсын.	

				æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын	
35			Базаргæнджытæ æмæ хицауады æнаккаг митæ радзырд «Тохы бон»- ы.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын	Хи ныхæстæй дзурын.
			Коцойты Арсени сфæлдыстады ахадындынад литературæйы. ирон	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын	Фæрстытæм гæсгæ дзурын.
36 37	2		Илас Æрнигоны сфæлдыстад. «Арфæ ракæ», «Сомы». Райгуырæн бæстæйы хъысмæтыл сагъæс йæ æмдз. «Куы ркастæн», «Æрмыс иу мæн», «Хæрзбон.»	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын	Илас Æрнигоны сфæлдыстад. «Арфæ ракæ», «Сомы». Райгуырæн бæстæйы хъысмæтыл сагъæс йæ æмдз. «Куы ркастæн», «Æрмыс иу мæн», «Хæрзбон.»
38	6		Брытъиаты Елбыздыхъо. – ирон театр æмæ драматургийы бындуравæрæг.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын,	Брытъиаты Елбыздыхъо – ирон театр æмæ драматургийы бындуравæрæг. Ирон сылгоймаджы хъысмæтыл сагъæс; драмæ «Дыууæ хойы» темæ. Феодалон мытгагон æгъдæуттæ æмæ сæ фæстиуджытæ. Драмæйы конфликт. Асиат æмæ Хансиат – ирон

			<p>ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджи ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджи аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>сылгоймаджы ног типтæ. Фыдæлты малинаг æгъдаутты хъахъхъæнджытæ. Ног зондахаст хæсджытæ. (Хъамболат, Хъылпцъыхъо, Пулæ). Фæллойгæнæг адæмы сæрибарыл тох трагеди «Амыран»-ы. Трагедийы сæйраг архайджытæ. Бесæйы фæлгонц. Елбыздыхъо сфæлдыстады ахадындынад ирон литературæйы.</p>
39		<p>Ирон сылгоймаджы хъысмæтыл сагъæс; драмæ «Дыууæ хойы» темæ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджи ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджи аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Зоний: уацмысты жанрты хицæндынадтæ; аивадон фæлгонц æмæ аивадон литературæ; æвдыст дуджы характерон миниуджытæ. Арæхсой: Литературон тип, литературон характер; эпос, лирика, драмæ иртасын. Уацмысы идейон мидис райхалын, хъайтары фæлгонцæн цы нысаниуæг ис, уый иртасын. Хи дзургæ æмæ фысгæ ныхасæн пълан аразын.</p>
		<p>Феодалон мыггагон æгъдауттæ æмæ сæ фæстиуджытæ. Драмæйы конфликт.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджи ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджи аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Фыдæлты æгъдауттæ хъахъхъæнджытæ.</p>
40		<p>Асиат æмæ Хансиат – ирон сылгоймаджы ног типтæ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстытæ æвæрын, хи хъуыдытæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджи ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджи аивдзынад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Асиат æмæ Хансиаты фæлгонцтæн характеристика дæттын. Сылгоймаджы бартыл тох.</p>
41		<p>Фыдæлты малинаг æгъдаутты хъахъхъæнджытæ. Ног</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтытæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджытæ рагацау сбæрæг кæнын</p>	<p>Уацмысы конфликт рафæлгъауын.</p>

			зондахаст хасджыгтæ. (Хъамболат, Хъылцъыхъо, Пупæ).	<p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстыгæ æвæрын, хи хъуыдыгæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад, Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	
42			Фæллойдæ нæг адæмы сæрибары л тох трагеди «Амыран» -ы.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджыгæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстыгæ æвæрын, хи хъуыдыгæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад, Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	Ирон адæмон сфæлдыстад, Даредзанты Амыран. Иунæджы тох адæмы сæрибардынадыл. «Амыраны» бастдынад дунейон литературæимæ.
43			Трагедийы сæйраг архæйджыгæ. Бесæйы фæлгонц.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджыгæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстыгæ æвæрын, хи хъуыдыгæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад, Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	Бесæ – Амыраны ныфс.
			Елбыздыхъо йы сфæлдыстады ахадындынад ирон литературæйы.	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджыгæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстыгæ æвæрын, хи хъуыдыгæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад, Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	Тыбылты Алыксандыр «Ацы драмæйæ («Амыран») Елбыздыхъо систа ирон литературæ æппæт адæймагады проблемæты бæрзæндмæ»
			Нывæцæн	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын,	

			<p>Брытъиаты Елбыздых ьойы сфалдыст адмæ гæсгæ хи равзæрст темæтый.</p>	<p>ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджыгæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстыгæ æвæрын, хи хъуыдыгæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад, Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	
44	1		<p>Хъороты Дауыты цард æмæ сфалдыстад «Æз нæ уыдтæн, гæды уыди».</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджыгæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстыгæ æвæрын, хи хъуыдыгæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад, Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	<p>Хъороты Дауыты цард æмæ сфалдыстад «Æз нæ уыдтæн, гæды уыди».</p> <p>Чиновникты фæлгонцгæ. Фæсдзæуины психологи уацмысы.</p>
			<p>Чиновникты фæлгонцгæ. Фæсдзæуины психологи уацмысы.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджыгæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстыгæ æвæрын, хи хъуыдыгæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад, Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондынад гурын</p>	
45 46	2		<p>Токаты Алиханы цард æмæ сфалдыста-дыл афæлгæст. «Цыкурайы фæрдыг»-курдиат æмæ зонындынады символ.</p>	<p>Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджыгæ рагацау сбæрæг кæнын</p> <p>базонæн уаа</p> <p>хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст</p> <p>коммуникативон уаа</p> <p>фæрстыгæ æвæрын, хи хъуыдыгæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын</p> <p>удгоймагон уаа</p> <p>æнкъарын ирон æвзаджы ахадындынад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзынад, Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ</p>	<p>Токаты Алиханы цард æмæ сфалдыстадыл афæлгæст. «Цыкурайы фæрдыг»-курдиат æмæ зонындынады символ. «Хохы цард» -ы хъынцъым хохаг магуыр адæмы уæззау царды æууæлтыл.</p>

47 48	3		Цæлыккаты Ахмæты цард æмæ æхсæнадон архайд. Туркмæ лидзыны трагикон цауæй иуны радзырд «Фæстаг бæх»-ы.	уарзондзинад гурын Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджыгæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстыгæ æвæрын, хи хъуыдыгæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	Цæлыккаты Ахмæты цард æмæ æхсæнадон архайд. Туркмæ лидзыны трагикон цауæй иуны радзырд «Фæстаг бæх»-ы.
49			Уацмыс «Туг тугæй æхсадауы » - йы мидис.	Регулятивон: ахуырадон нысан æвæрын, ахуырадон архæйдтыгæ сбæрæг кæнын, ахуыры фæстиуджыгæ рагацау сбæрæг кæнын базонæн уаа хи ныхас раст рацаразын зонын, проблемæ раст сбæрæг кæнын хъæугæ информаци ссарын зонын æмбаргæ куыст коммуникативон уаа фæрстыгæ æвæрын, хи хъуыдыгæ æргом кæнын, ахуырты æмгуыстады пълан аразын удгоймагон уаа æнкъарын ирон æвзаджы ахадындзинад нæ адæмы царды, мадæлон æвзаджы аивдзинад , Фыдыбæстæм æмæ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад гурын	Уацмыс «Туг тугæй æхсадауы» - йы мидис. Уацмысы æвдыст дуджы характерон миниуджыгæ. Уацмыс анализ кæнын.
50	1				
51	1			Бахыгъд	